

Підтримка міжнародними проектами і програмами розвитку перинатальної допомоги в Україні

Н.Г. Гойда, Р.О. Моїсеєнко

Національна медична академія післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика, м. Київ

У статті викладений досвід 15-річної співпраці в рамках Українсько-Швейцарської Програми «Здоров'я матері та дитини». Висвітлені основні напрямки діяльності Програми та завдання на етапах її реалізації, а також роль Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика у здійсненні навчального компонента Програми.

Ключові слова: перинатальна допомога, регіоналізація перинатальної допомоги, тренінги, симуляційний центр, перинатальний реєстр.

Нещодавно Національна медична академія післядипломної освіти імені П.Л.Шупика відзначила своє 95-річчя. Вона є одним з найбільш потужних медичних освітніх закладів країни. Про її значущість і потужність свідчить як науково-педагогічний склад, так і обсяги роботи, що підтверджується низкою вагомих цифр. Зокрема, в академії на 79 кафедрах працює понад 200 докторів медичних наук та більше 400 кандидатів медичних наук. Щорічно різні види навчання проходять від 24 до 26 тисяч лікарів та провізорів. Основні види діяльності академії стосуються освітнього процесу, наукових розробок та консультативно-лікувальної роботи. Усі зазначені напрямки здійснюються у тісній співпраці з міжнародними організаціями та окремими країнами.

Академія реалізує цілу низку проектів та програм міжнародної співпраці. Тривалою і результативною є Українсько-Швейцарська Програма «Здоров'я матері та дитини».

Співпраця акушерів-гінекологів, неонатологів, педіатрів України і Швейцарії в рамках зазначеної програми триває близько 15 років. Вона пройшла декілька етапів. Однак кожний з них був націлений на один з найпріоритетніших напрямків для української охорони здоров'я – здоров'я матері і дитини.

Слід справедливо зазначити, що національна система охорони здоров'я перенасичена проблемами. Це розуміють і хочуть змін на краще самі медичні працівники, пацієнти і влада. Політична воля влади викладена в Програмі економічних реформ «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава», складовою якої є реформа сфери охорони здоров'я і зокрема організація із надання медичної допомоги дітям і матерям.

Відомо, що найбільш вразливим періодом в житті ще народженої, а потім новонародженої дитини є перинатальний і неонатальний періоди. Про це свідчать дані Всесвітньої організації охорони здоров'я: щорічно в світі біля 1 млн малюків помирають в перший день свого життя, ще 2 млн помирають наступного тижня, ще один мільйон – до досягнення віку одного місяця. Тобто все це відбувається в так званій неонатальній період. Подібна ситуація і в Україні: в неонатальній період ми втрачаємо 60–65% дітей з тих, що помирають у віці до 1 року.

Тому не випадково у 2010 році було започатковано Національний проект «Нове життя», спрямований на покращання перинатальної допомоги шляхом її регіоналізації, створення за фінансової підтримки Державного бюджету пе-

ринатальних центрів третього рівня в АР Крим, обласних центрах та містах Києві і Севастополі, формування мережі перинатальних центрів другого рівня, зміцнення їхньої матеріально-технічної бази тощо.

Саме на ниві удосконалення перинатальної допомоги в Україні поєднали свої зусилля лікарі нашої країни і Швейцарії. Українсько-Швейцарська Програма діє на теренах АР Крим, Вінницької, Івано-Франківської і Волинської областей. Але в цих областях відпрацьовуються ті принципи, які в подальшому можуть бути поширені на всі адміністративні території України.

Перш за все слід відзначити, що була розроблена «Міжсекторальна модель сприяння здоров'ю матері та дитини», яка включає міжсекторальне партнерство, освітню діяльність, розробку політики, активізацію потенціалу особистості і громади заради збереження здоров'я матерів і дітей.

Упровадження зазначеного компонента вплинуло на підвищення інформованості і освіченості цільових груп, покращання взаєморозуміння та співпраці лікарів і пацієнтів, збільшення частки фізіологічних пологів, збільшення частки партнерських пологів, збільшення доступу населення пілотних районів до якісних соціальних та медичних послуг.

У рамках зазначеної Українсько-Швейцарської Програми також відпрацьовувались такі обов'язкові складові перинатальної допомоги, як інтеграція перинатальних послуг і регіоналізація перинатальної допомоги. Інтеграція перинатальних послуг передбачає насамперед те, що протягом періоду вагітності, пологів і новонародженості жінка та дитина отримують безперервну (послідовну) вчасну та ефективну допомогу від міждисциплінарної команди спеціалістів.

Регіоналізація перинатальної допомоги означає оптимальне розподілення обсягів відповідальності різних рівнів надання перинатальної допомоги, налагодження ефективної системи скерувань і забезпечення доступу до медичної допомоги.

Упровадження моделі «Інтегрована перинатальна допомога» було спрямоване саме на «укорінення» згаданих принципів у системі перинатальної допомоги в Україні, оскільки вони дозволяють досягти найкращих результатів за умови раціонального використання ресурсів. Це також зумовило увагу Програми до посилення ролі сімейного лікаря та ефективної взаємодії рівнів медичної допомоги у наданні перинатальної допомоги.

Для ефективного управління перинатальною допомогою, підвищення якості та доступності перинатальних послуг був підготовлений і прийнятий «Пакет перинатальних послуг». Він містить вичерпний і детальний перелік доказових і економічно ефективних послуг, які надаються на етапі «до» та «під час» вагітності, пологів та у післяпологовий період.

Невід'ємним компонентом Українсько-Швейцарської Програми на всіх етапах було навчання медичного персоналу, адже в умовах стрімкого розвитку медичної науки постійне підвищення професійної кваліфікації стає обов'язковою вимогою до медичних працівників. Для реалізації

цього компонента активно використовувався кадровий потенціал Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика.

За роки нашої співпраці з Програмою зусилля були спрямовані на вдосконалення і розробку навчальних матеріалів з надання медичної допомоги новонародженим. Зокрема був розроблений електронний посібник для неонатологів – «СРАР – терапія як метод респіраторної підтримки новонароджених». Можливість користуватися даним посібником має кожен неонатолог країни. Протягом 2012–2013 років розроблялися нові національні протоколи, у тому числі клінічний протокол з транспортування новонароджених.

Тематика методичних матеріалів завжди обиралась з огляду на актуальність проблем, що мають місце в практичній неонатології. Зміст цих матеріалів наповнювався як національними, так і міжнародними експертами, яких залучало керівництво Програми.

Навчальні матеріали з кожної теми мають модульну структуру, тобто структуровані за підтемами. Разом з тим, кожен модуль є логічно завершеною і самостійною частиною. Це дає змогу робити навчальний процес гнучким.

Високу оцінку якості навчальних матеріалів дала експерт з Франції доктор Веронік Ізар: «Створені навчальні матеріали є конкурентоспроможними і для західноєвропейських країн. Ми розглядаємо можливість використання акушерських модулів (матеріалів) для навчання резидентів у нашому шпиталі».

Найбільш результативними в системі безперервного професійного розвитку є короткотривалі (3–5 днів) тренінги. Вони корисні як для слухачів, так і для викладачів. Досить влучно сформулював суть навчального процесу один із викладачів:

«Те, що я чую, – я забуваю;

Те, що я бачу і чую, – я трохи пам'ятаю»;

Поддержка международными проектами і програмами развития перинатальной помощи в Украине

Н.Г. Гойда, Р.О. Моисеенко

В статье изложен опыт 15-летнего сотрудничества в рамках Украинско-Швейцарской Программы «Здоровье матери и ребенка». Приведены основные виды деятельности Программы и задачи на этапах ее реализации, а также роль Национальной медицинской академии последипломного образования имени П.Л. Шупика в осуществлении образовательного компонента Программы.

Ключевые слова: перинатальная помощь, регионализация перинатальной помощи, тренинги, симуляционный центр, перинатальный реестр.

Сведения об авторах

Гойда Нина Григорьевна – Национальная медицинская академия последипломного образования имени П.Л. Шупика, 04112, г. Киев, ул. Дорогожицкая, 9. E-mail: N_gojda@ukr.net

Моисеенко Раиса Александровна – Национальная медицинская академия последипломного образования имени П.Л. Шупика, 04112, г. Киев, ул. Дорогожицкая, 9

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Блуње М. Впровадження телемедицини для покращення якості перинатальної допомоги в Україні / М. Блуње, Д. Добрянський, К. Римаренко, І.Ващенко // Моделі покращення перинатального здоров'я в Україні: узагальнення досвіду роботи 2005–2007 рр. / За ред. М. Рааб, Р. Моисеенко. – К.: Логос, 2009. – С. 65–98.
2. Гойда Н.Г. та ін.. Интегрирована перинатальная помощь // Моделі покращення перинатального здоров'я в Україні: узагальнення досвіду роботи 2005–2007 рр. / За ред. Р.Моисеенко. – К.: Логос, 2009. – С. 29–61.
3. Декларация Тысячелетия Организации Объединенных Наций: Утвержде-

на резолюцией 55/2 Генеральной Ассамблеи от 8 сентября 2000 года / Режим доступа: <http://www.un.org/russian/document/declarat/summitdecl.htm>

на резолюцией 55/2 Генеральной Ассамблеи от 8 сентября 2000 года / Режим доступа: <http://www.un.org/russian/document/declarat/summitdecl.htm>

на резолюцией 55/2 Генеральной Ассамблеи от 8 сентября 2000 года / Режим доступа: <http://www.un.org/russian/document/declarat/summitdecl.htm>

на резолюцией 55/2 Генеральной Ассамблеи от 8 сентября 2000 года / Режим доступа: <http://www.un.org/russian/document/declarat/summitdecl.htm>

на резолюцией 55/2 Генеральной Ассамблеи от 8 сентября 2000 года / Режим доступа: <http://www.un.org/russian/document/declarat/summitdecl.htm>

ВИСНОВКИ

Усі зазначені кроки з реалізації Українсько-Швейцарської Програми «Здоров'я матері та дитини» у поєднанні з Національним Проектом «Нове життя» допоможуть вбудувати сучасну систему організації перинатальної допомоги, яка відповідатиме найкращим європейським моделям.

Support for perinatal care in Ukraine by international projects and programs of development

N.N. Hoida, R.O. Moiseienko

The article outlines the experience of 15-year-cooperation in the framework of the Ukrainian-Swiss program «Health of Mother and Child». It covers main directions of the Program as well as objectives to achieve at the stages of its implementation and the role of P.L. Shupuk National Medical Academy of Postgraduate Education in the training component of the Program.

Key words: perinatal care, regionalization of perinatal care, training, stimulus Centre, perinatal registry.

перинатальної допомоги (Затверджено на наказом МОЗ України від 02.02.2011 р. № 52).

6. Як покращити перинатальну допомогу в Україні? Досвід Українсько-Швейцарської Програми «Здоров'я матері та дитини 2008–2010 рр.». – Запоріжжя: ТОВ «Друкарня. Друкарський світ», 2011. – 100 с.

Статья поступила в редакцию 04.12.2013